

Strasbourg, 2016.6.7.
COM(2016) 377 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A harmadik országbeli állampolgárok integrációjára vonatkozó cselekvési terv

1. BEVEZETÉS

Az európai társadalmak egyre fontosabb jellemzője a sokféleség, és ez a tendencia a jövőben is folytatódni fog. Jelenleg 20 millió nem uniós polgár él az EU területén, akik a teljes uniós népesség 4 %-át teszik ki¹. Az emberek eltérő mértékű és igen változatos okokra visszavezethető mobilitása Európa és az egész világ sajátossága lesz a 21. században, így az Uniónak nem csupán a migrációs áramlások kezelése, hanem a harmadik országbeli állampolgárok integrációját célzó szakpolitikai terén is fokoznia kell erőfeszítéseit².

Az EU immár több éve támogatja a tagállamok integrációs politikáit. 2014-ben a Bel- és Igazságügyi Tanács megerősítette a 2004-ben elfogadott **bevándorlási integrációs politikára vonatkozó közös uniós alapelveket**, amelyek az Unió egészére kiterjedően közös megközelítésbe helyezték a harmadik országbeli állampolgárok integrációját³. 2011-ben az Európai Bizottság bemutatta a harmadik országbeli állampolgárok integrációjának európai programját⁴, amelyben különböző szakpolitikai területeket és kormányzati szinteket felölelő, megerősített és koherens megközelítést szorgalmazott az integrációra vonatkozóan. Ebben az időszakban több tagállam kidolgozta a nemzeti helyzetének megfelelő, saját integrációs politikáját, és az EU jelentős szerepet játszott egyes ilyen irányú törekvések előmozdításában.

Mindezen erőfeszítések ellenére azonban továbbra is uniós szintű jelenség, hogy a foglalkoztatási, oktatási és társadalmi befogadási mutatók alapján a harmadik országbeli állampolgárok rosszabb helyzetben vannak, mint az uniós polgárok⁵. Ugyanakkor a védelemre szoruló tömegek kezelése kihívás elé állítja az EU-t, és a nemrégiben ennek kapcsán bevezetett – többek között az áttelepítést és áthelyezést célzó – intézkedések⁶ rávilágítottak, hogy az integráció terén kevesebb tapasztalattal rendelkező tagállamoknak hatékony integrációs stratégiára van szükségük.

Az Unió területén bármennyi ideig jogosan és jogszerűen tartózkodó valamennyi személy részvételének és hozzájárulásának biztosítása kulcsfontosságú az európai társadalmak jövőbeli jóléte, jóléte és összetartása szempontjából. Az egyre nagyobb méreteket öltő megkülönböztetés, előítéletek, rasszizmus és idegengyűlölet közepette jogi, erkölcsi és gazdasági kötelezettségünk, hogy fenntartsuk az Unió alapvető jogait, értékeit és szabadságait, valamint folytassuk a társadalmi kohézió megerősítését célzó átfogó munkát. A harmadik országbeli állampolgárok sikeres integrációja valamennyi tagállam közös érdeke.

Ha most erőforrásokat és energiát fektetünk az integrációs politikákba, az hosszú távon elősegíti egy virágzóbb, összetartóbb és befogadóbb európai társadalom kialakítását. Az európai migrációs stratégia⁷ hangsúlyozta a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó

¹ Lásd: Eurostat (2015).

² Ez a cselekvési terv a harmadik országbeli állampolgárságú és az Unió területén jogszerűen tartózkodó migránsok – köztük a menekültek – integrációjával foglalkozik. Nem terjed ki az uniós tagállamok azon állampolgáira, akik szülei vagy nagyszülei révén harmadik országbeli migráns háttérrel rendelkeznek, sem a szabad mozgáshoz való jogukkal élő uniós polgárokra vagy családtagjaikra.

³ Lásd: A Bel- és Igazságügyi Tanács 2014. június 5–6-i ülésén elfogadott tanácsi következtetések: http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/jha/82745.pdf.

⁴ Lásd: COM(2011) 455 végleges, 2011.7.20.

⁵ Lásd az Eurostat adatait: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migrant_integration_statistics_-_overview és OECD/Európai Unió (2015), *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*; <http://www.oecd.org/els/mig/Indicators-of-Immigrant-Integration-2015.pdf>.

⁶ Lásd a Bizottság áthelyezésről és áttelepítésről szóló jelentéseit: COM(2016) 165 final; COM(2016) 222 final; COM(2016) 360 final.

⁷ Lásd: COM(2015) 240 final, 2012.5.13.

hatékony integrációs politikák szükségességét. A jelenlegi migrációs kihívások tükrében, illetve a 2016. április 6-i közleményben⁸ bejelentetteknek megfelelően, itt az ideje, hogy felülvizsgáljuk és megerősítsük a különböző szakpolitikai területeket és valamennyi érintett szereplőt – köztük az Uniót, a tagállamokat, a regionális és helyi hatóságokat, továbbá a szociális partnereket és a civil társadalmi szervezeteket – felölő közös megközelítést. Ezt az Európai Parlament is támogatta 2016. április 12-i állásfoglalásában, amely egyebek mellett szorgalmazza minden harmadik országbeli állampolgár teljes körű részvételét és korai integrációját, ideértve a menekülteket is⁹.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 79. cikkének (4) bekezdése rögzíti, hogy az integráció alapvetően tagállami hatáskör, ugyanakkor az EU intézkedéseket állapíthat meg azoknak a tagállami intézkedéseknek az ösztönzésére és támogatására, amelyek a valamely tagállam területén jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok beilleszkedésének elősegítésére irányulnak. Az Unió emellett fontos szerepet játszik az e területet érintő tagállami intézkedések és politikák támogatásában, előmozdításában és összehangolásában. A jelenlegi helyzetben több uniós tagállam hasonló kihívásokkal néz szembe, és az uniós szinten nyújtott strukturális támogatás hozzáadott értéket jelenthet. A cselekvési terv közös szakpolitikai keretként szolgál, amely segíti a tagállamokat a harmadik országokból érkező migránsokra vonatkozó nemzeti integrációs politikáik továbbfejlesztésében és megerősítésében, továbbá meghatározza a Bizottság által a tagállami erőfeszítésekhez nyújtandó operatív és pénzügyi támogatást.

2. AZ INTEGRÁCIÓBAN REJLŐ KIHÍVÁSOK ÉS LEHETŐSÉGEK

A kutatási eredmények szerint a harmadik országbeli állampolgárok változatlanul akadályokba ütköznek az oktatási rendszerben, a munkaerőpiacon és a megfelelő lakhatáshoz való hozzáférés terén¹⁰. A befogadó ország állampolgáiraival összehasonlítva nagyobb mértékben ki vannak téve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának, még akkor is, ha van munkájuk. A gyermekek esetében különösen nagy a szegénység kockázata.

A Bizottság 2016. április 7-i közleményében¹¹ rámutatott, hogy a nemzeti gazdasági és szociális politikáknak kezelniük kell a harmadik országbeli migránsok és menekültek közelmúltbeli beáramlását – mindenekelőtt gondoskodniuk kell e személyek azonnali szükségleteinek kielégítéséről és munkaerő-piaci, illetve társadalmi integrációjáról. Ez számos tagállamot kihívás elé állít, ám a gyors és sikeres integráció megfelelő körülményeinek megléte esetén lehetőséget is kínál, mindenekelőtt a demográfiai változáson

⁸ Lásd: COM(2016) 197 final, 2016.4.6.

⁹ Lásd: Az Európai Parlament 2016. április 12-i állásfoglalása a földközi-tengeri térségben kialakult helyzetről és a migrációval kapcsolatos átfogó uniós megközelítés szükségességéről (2015/2095(INI)).

¹⁰ 2015-ben a harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatási rátája 12,4 százalékponttal elmaradt a befogadó ország állampolgáira vonatkozó adattól, és különösen a nők foglalkoztatási rátája volt rendkívül alacsony. A harmadik országokból érkező migránsok – még az egyetemi diplomával rendelkezők is – gyakran alulfoglalkoztatottak. Az első generációs migránsok körében kétszer akkora (42 %) az iskolai alulteljesítés, mint az adott országban született szülők gyermekei körében (20 %), és ez a mutató még a második generációs (külföldi születésű szülők gyermekeként az adott országban született) migráns diákok körében is magas (34 %). 2014-ben a harmadik országbeli állampolgárok 49 %-a, a befogadó országok állampolgárainak pedig 22 %-a élt szegénységben vagy társadalmi kirekesztettségben. Az Unión kívül született fiatalok 18,2 %-a súlyos anyagi nélkülözésben élt. A harmadik országbeli állampolgárok a helyi születésű lakossághoz képest nagyobb valószínűséggel éltek túlszűfolt háztartásokban.

¹¹ Lásd: 2016. évi európai szemeszter: a strukturális reformok haladásának, a makrogazdasági egyensúlyhiány megelőzésének és korrekációjának, valamint az 1176/2011/EU rendelet szerinti részletes vizsgálatok eredményeinek értékelése (COM(2016) 95 final/2).

áteső tagállamok számára. E lehetőségnek többek között gazdasági vetülete is van, mivel a korábbi tapasztalatok szerint a harmadik országbeli állampolgárok nettó költségvetési hozzájárulása pozitív, amennyiben integrációjukra idejében és megfelelő módon kerül sor, kezdve a korai oktatási és a munkaerő-piaci integrációval¹².

Az Európai Unióban tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok jelentette potenciál kiaknázásának elmulasztása hatalmas erőforrás-pazarlás lenne mind maguk az érintett személyek, mind általánosabb értelemben véve egész gazdaságunk és társadalmunk számára¹³. Egyértelműen fennáll annak a kockázata, hogy az integráció elmaradásából adódó költségek meg fogják haladni az integrációs politikákba való befektetés költségét.

Az egyéni integrációs igények széles skálán mozognak attól függően, hogy az adott személy milyen indíttatásból jött az Unióba, várhatóan mennyi időt tölt majd itt, és milyen készségekkel, iskolai végzettséggel és munkatapasztalattal rendelkezik. A gazdasági okokból az EU-ba érkező, magasan képzett harmadik országbeli állampolgárok integrációját sok esetben elősegíti a munkaadó – például nyelvtanfolyam biztosításával –, valamint a munkakörnyezetben kialakuló kapcsolati háló. Más harmadik országbeli állampolgárok nem feltétlenül részesülnek ilyen támogatásban. Különösen – ám nem kizárólag – az újonnan érkezett menekültek tapasztalnak olyan sajátos problémákat, mint például az átélt traumából eredő kiszolgáltatottság, az okmányok – köztük a képesítést igazoló dokumentumok – hiánya, a menekültügyi eljárás előtti és alatti inaktivitás¹⁴, továbbá a kulturális és nyelvi akadályok, illetve a stigmatizáció kockázata az oktatásban, a munkaerőpiacon és a lakáspiacon.

Nem szükségszerű, hogy a harmadik országbeli állampolgárok integrációját célzó intézkedések más kiszolgáltatott vagy hátrányos helyzetben lévő csoportokat vagy kisebbségeket támogató intézkedések rovására valósuljanak meg, sőt ezt kimondottan kerülni kell. A harmadik országbeli állampolgárok integrációjának általános érvényesítése szervesen beépül a szociális, oktatási, munkaerő-piaci, egészségügyi és egyenlőségi politikák korszerűsítésére és inkluzív jellegének fokozására irányuló törekvésekbe, amelyek célja, hogy mindenki számára érdemi lehetőséget biztosítsanak a társadalmi és gazdasági életben való részvételre. A közeljövőben bemutatásra kerülő új európai készségfejlesztési program¹⁵ az európai humántőke erősítését és az emberek foglalkoztathatóságának javítását célozza, ezáltal előmozdítva az Unió általános versenyképességét. Az egyes harmadik országbeli migráncsoportok integrációs igényei ugyanakkor konkrét célzott intézkedésekkel is kezelhetők, legyen szó akár nemrégiben érkezett és uniós tartózkodásra jogosult, akár már évek óta az Unió területén élő személyekről¹⁶.

¹² Lásd például: OECD, *The Fiscal Impact of Immigration in OECD Countries*, in „International Migration Outlook 2013”, valamint az Európai Bizottság szakpolitikai felülvizsgálata: *Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities*, 2016.

¹³ Lásd: Az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatósága által kiadott dokumentum: „[A menekültügyi válság gazdasági szempontú megközelítése](#)”.

¹⁴ A tagállamoknak az uniós jog – különösen a befogadási feltételekről szóló 2013/33/EU irányelv és a 2011/95/EU kvalifikációs irányelv – értelmében konkrét kötelességük, hogy a menedékkérők számára a kezdetektől fogva biztosítsanak megfelelő befogadási feltételeket, a védelmi státusz megadását követően gondoskodjanak az egyenlő munkavállalási esélyekről és könnyítsék meg a munkához való hozzáférést, valamint a képesítések elismerése terén alkalmazzanak egyenlő elbánást és célzott támogató intézkedéseket.

¹⁵ Lásd: Új európai készségfejlesztési program – közös erővel a humántőke, a foglalkoztathatóság és a versenyképesség megerősítéséért (COM(2016) 381), a közzététel a közeljövőben esedékes.

3. ÖSSZETARTÓ TÁRSADALMAK ÉPÍTÉSE

A nemrégiben érkezett és tartózkodásra jogosult, valamint a már hosszabb ideje az Unióban élő harmadik országbeli állampolgárokra egyaránt vonatkozó, hatékony integrációs politikák kialakítása hosszú távú befektetés. A hatékony és méltányos integrációs intézkedésekhez megfelelő politikai, társadalmi és pénzügyi befektetésekre van szükség, amelyek hosszú távon valamennyi közösségünk számára megtérülnek majd.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az integrációs politikák akkor működnek a legsikeresebben, ha kidolgozásuk során olyan koherens rendszerek biztosítására törekedtek, amelyek mindenkit – a harmadik országbeli állampolgárokat és a nekik otthont adó közösségeket is – társadalmi részvételre és felelősségvállalásra ösztönöznék. Ez azt jelenti, hogy az integrációnak túl kell mutatnia a munkaerő-piaci részvételen és a fogadó ország nyelvének elsajátításán: az integráció akkor a legeredményesebb, ha azon alapul, hogy mit is jelent sokszínű európai társadalmakban élni.

Az Európai Unió alapját képező alapvető értékek magukban foglalják a demokráciát, a jogállamiságot és az alapvető jogok tiszteletben tartását. Az Európai Unió Alapjogi Chartája számos, az integrációs folyamat szempontjából meghatározó jogot foglal magában, köztük a véleménynyilvánítás és a vallás szabadságát, valamint az egyenlőség és a megkülönböztetésmentesség jogát. Ezen alapvető értékek megértése és elfogadása a befogadó társadalomban való élet és részvétel nélkülözhetetlen eleme. Ezek a jogok egyúttal védelmet biztosítanak a harmadik országbeli állampolgárok számára, és előmozdítják a társadalomba való beilleszkedésüket. Ennek megfelelően a Tanács a jogállamiságról szóló 2016-os éves párbeszéd¹⁷ keretében megvitatta a harmadik országbeli állampolgárok integrációját, és megerősítette az alapvető értékek irányadó szerepének jelentőségét, valamint a kétirányú integrációs folyamat elvének központi fontosságát.

A dinamikus és kétirányú integrációs folyamat azt jelenti, hogy nem csupán *elvárjuk* a harmadik országbeli állampolgároktól, hogy sajátítsák el az EU alapvető értékeit és tanulják meg a befogadó közösség nyelvét, hanem érdemi lehetőségeket is *kínálunk* nekik a letelepedésük szerinti tagállam gazdasági és társadalmi életében való részvételre.

A politikai, kulturális és társadalmi életben való aktív részvétel, illetve a részvétel lehetőségének megléte legalább ilyen fontos az összetartozás és a befogadó társadalommal való teljes azonosulás érzésének kialakítása, valamint a társadalmilag és gazdaságilag egyaránt virágzó társadalmak építése szempontjából. A befogadó, sokféle és inkluzív társadalmak kialakításának folyamata mind a harmadik országbeli állampolgárok, mind az őket befogadó társadalom részéről tevékeny szerepvállalást feltételez. Kulcsfontosságú, hogy előmozdítsuk a kultúrák közötti párbeszédet – többek között a hitközösségek vallásközi párbeszédét –, az emberi jogok tiszteletben tartását és az európai értékeket.

4. FŐ SZAKPOLITIKAI PRIORITÁSOK ÉS AZ INTEGRÁCIÓT UNIÓ-SZERTE ELŐMOZDÍTÓ ESZKÖZÖK

A sikeres integráció időigényes folyamat, amely számos különböző szakpolitikai területet – köztük az oktatást, a foglalkoztatást, a vállalkozást és a kultúrát – érint, és eltérő körülmények között valósul meg. Ez a cselekvési terv a 2011. évi európai integrációs menetrendre építve meghatározza a szakpolitikai prioritásokat és az azok végrehajtását elősegítő eszközöket.

¹⁷ Lásd: <http://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/gac/2016/05/24/>

4.1. Szakpolitikai prioritások

Prioritásként kell kezelni mindazokat a konkrét intézkedéseket, amelyeket uniós, illetve tagállami szinten kell végrehajtani a kulcsfontosságú szakpolitikai területeken az integráció megerősítése és támogatása céljából.

4.1.1. Indulás előtti, illetve érkezés előtti intézkedések

Az integráció sikere szempontjából bizonyíthatóan döntő fontosságú mozzanat, hogy a harmadik országbeli állampolgárok már a migrációügyi eljárás lehető legkorábbi szakaszában támogatást kapjanak. A kiindulópontot lehetőség szerint az indulás előtti, illetve érkezés előtti intézkedések jelentik, amelyek a harmadik országból érkezőkre és a befogadó társadalomra egyaránt irányulnak. Az ilyen intézkedések előnyösek lehetnek az egyének számára – attól függetlenül, hogy milyen okból érkeztek jogszerűen az Unióba –, azonban kiemelten fontosnak bizonyulhatnak a menekültek áttelepítésének előkészítése során. Mivel a tagállamoknak fel kell gyorsítaniuk a 2015. júniusi áttelepítési irányelv¹⁸, a Törökországgal közös önkéntes humanitárius befogadási rendszer¹⁹, valamint az EU–Törökország nyilatkozat szerinti egy az egyhez arányú áttelepítési program²⁰ végrehajtását, az integrációt megkönnyítő, indulás előtti intézkedések kidolgozása egyre nagyobb jelentőségre tesz szert, többek között a 2016. április 6-i közleményben²¹ bejelentett, hamarosan bevezetésre kerülő strukturált áttelepítési rendszer összefüggésében.

Az indulás előtti nyelvi és szakmai képzés az érintett harmadik országbeli állampolgárok, különösen a munkavállalás céljából vagy családi okokból érkezők, de az áttelepítendő menekültek új környezetbe való beilleszkedését is felgyorsíthatja. Az indulás előtti intézkedések – amennyiben azokat a származási és célországok együttesen alakították ki – rendkívül eredményesen képesek felgyorsítani az integrációt. Mindazonáltal továbbra sem kellően kiterjedt az együttműködés a származási és tranzitországokkal ezen a téren. Az európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról szóló közleményében²² a Bizottság következetes és célzott megközelítést szorgalmaz, amelynek keretében az Unió és tagállamai együttesen dolgozzák ki a harmadik országokkal megkötendő átfogó partnerségek kialakítására szolgáló intézményeket, eszközöket és ösztönzőket, a migráció kezelésének javítása érdekében. A Bizottság például a tagállamokkal közösen a kiválasztott harmadik országokkal folytatott együttműködés szorosabbra fűzésére fog törekedni, a 2015 novemberében Vallettában tartott migrációs csúcstalálkozón aláírt cselekvési tervben²³ vállalt kötelezettségek – köztük az indulás előtti intézkedések – megvalósítása céljából.

Ami a menekültek áttelepítését illeti, a célországba érkezést követően kezdődő integrációs folyamat elősegítése szempontjából kulcsfontosságú, hogy a menekültek tájékoztatást kapjanak az áttelepítési célországról, támogatásban részesüljenek az új életükre vonatkozó reális elvárások kialakítása terén, felvilágosítást kapjanak jogaikról és kötelességeikről, továbbá megszerezzék az új környezetben való boldoguláshoz szükséges nyelvi és egyéb készségeket.

¹⁸ Lásd: C(2015) 3560 final.

¹⁹ Lásd: C(2015) 9490.

²⁰ Lásd: <http://www.consilium.europa.eu/hu/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>

²¹ Lásd: COM(2016) 197 final, 2016.4.6.

²² Lásd: A Bizottság közleménye az európai migrációs stratégia keretében harmadik országokkal kialakítandó új partnerségi keret létrehozásáról (COM(2016) 385, 2016.6.7.).

²³ Lásd: http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/international-summit/2015/11/ACTION_PLAN_EN_pdf/

A technológia, a közösségi média és az internet nyújtotta lehetőségeket innovatív módon ki kell aknázni az integrációs folyamat valamennyi szakaszában, beleértve az indulás előtti időszakot is. Egyes tagállamok online eszközöket – például telefonos alkalmazásokat – fejlesztettek ki az újonnan érkező menedékkérők számára, amelyek tájékoztatást nyújtanak jogaikról és a befogadó társadalomról, alapvető nyelvi képzést kínálnak vagy gyakorlati tanácsokkal igyekeznek megkönnyíteni a mindennapi életet.

Hasonlóképpen, az érkezés előtti intézkedések elősegíthetik a befogadó közösségek számára a harmadik országbeli állampolgárok érkezésére való felkészülést, így hozzájárulhatnak az előítéletek leküzdéséhez szükséges empatikus és megértő szemléletmód kialakításához, valamint a nyitott és befogadó magatartás előmozdításához. Számos tagállam már jelenleg is végrehajt bizonyos érkezés előtti intézkedéseket az áttelepített menekülteket befogadó közösségekben. Például az Európai Bizottság által társfinanszírozott SHARE hálózat – amely a menekültek áttelepítésében és integrációjában érintett európai regionális és helyi hatóságok, valamint civil társadalmi partnerek közötti kapcsolattartást szolgálja – kidolgozta az áttelepített menekültek befogadására, támogatására és részvételére irányuló „Share City Curriculum” nevű eszköztárat²⁴.

Az áttelepítésre vonatkozó kötelezettségvállalások végrehajtása érdekében a Bizottság további pénzügyi támogatást fog nyújtani a tagállamoknak a hatékony indulás előtti intézkedések megszervezése és az illetékes nemzetközi szereplőkkel – például a Nemzetközi Migrációs Szervezettel (IOM) – való együttműködés élénkítése céljából. A Bizottság szorgalmazza, hogy az újonnan megalakuló Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége kapjon kulcsszerepet a bevált gyakorlatok tagállamok közötti megosztásának elősegítésében és nyomon követésében, többek között az indulás előtti integrációs intézkedések összefüggésében²⁵.

A Bizottság:

- A helyi közösségekre irányuló projekteket indít az indulás előtti és érkezés előtti intézkedések támogatása érdekében, többek között az áttelepítési programok keretében, amelyek a kiemelt harmadik országokra összpontosítanak.
- A tagállamokkal együtt a kiválasztott harmadik országokkal folytatott együttműködés szorosabbra fűzésére törekszik az indulás előtti intézkedések terén, többek között a vallettai cselekvési terv keretében.

Integrációs politikáik megerősítése jegyében a Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- Mozdítsák elő a menekültek áttelepítésére irányuló magánszponzorálási programokat²⁶, hogy ezáltal tevékenyen bevonják a helyi közösségeket a harmadik országbeli állampolgárok integrációs folyamatába.
- Fontolják meg a menekültek áttelepítésére irányuló, többszereplős programokban – például az áttelepítés és a menekültbefogadás új ismeretek révén történő megkönnyítését célzó uniós projektben²⁷ – való részvétel lehetőségét.

²⁴ Lásd a zárójelentést: <http://www.eurocities.eu/eurocities/news/-Building-a-resettlement-network-of-European-cities-and-regions-SHARE-project-publication-WSPO-A9SHLX>.

²⁵ Lásd: COM(2016) 197 final, 2016.4.6.

²⁶ A magánszponzorálási programok keretében civil társadalmi szervezetek vagy egyének csoportjai a helyi közösségekkel együttműködve hozzájárulnak az áttelepítési költségekhez, és gondoskodnak az áttelepített menekültek beilleszkedésének első lépéseiről.

- Az Unióba érkezésre való felkészítés érdekében biztosítsanak indulás előtti tájékoztatást az érintettek számára, és ennek részeként rendeljenek ki integrációs összekötő tisztviselőket a harmadik országokban működő nagykövetségekhez.

4.1.2. Oktatás

Az oktatás és képzés az integráció leghatékonyabb eszközei közé tartozik, és hozzáférhetőségét a lehető leghamarabb biztosítani és javítani kell. Az alapkészségek megszerzése a továbbtanulás alapja, és utat nyit a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás előtt.

A célország nyelvének elsajátítása elengedhetetlen a harmadik országbeli állampolgárok integrációs folyamatának sikeréhez. Az érkezés után a lehető legkorábbi szakaszban nyelvi integrációs programokat kell biztosítani, amelyek igazodnak az egyes személyek nyelvi kompetenciáihoz, és a nyelvtanulást más készségek és kompetenciák elsajátításával vagy szakmai tapasztalat megszerzésével ötvözik. Célzott erőfeszítést kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy ezek a tanfolyamok nők és férfiak számára egyaránt elérhetőek legyenek.

Valamennyi gyermeknek – családi vagy kulturális háttérétől és nemétől függetlenül – joga van az oktatáshoz, amely előmozdítja személyes fejlődését. A menekült gyermekek esetében nem ritka jelenség, hogy tanulmányaikat meg kellett szakítaniuk vagy egyáltalán nem volt lehetőségük iskolába járni. Ennek a csoportnak testre szabott támogatásra, így például felzárkóztató kurzusokra van szüksége. A tanároknak rendelkezniük kell a menekült gyermekek támogatásához szükséges készségekkel, és segítséget kell biztosítani számukra az egyre sokfélebb osztályokban való munkához, többek között az iskolai kudarcok és az oktatási szegregáció megelőzése érdekében.

A kisgyermekkorai nevelés és gondozás alapvető jelentőséggel bír a harmadik országokból származó családok és gyermekek integrációja szempontjából. Meghatározó szerepet játszik a heterogén társadalmakban való együttélés és a nyelvi kompetenciák elsajátítása terén. A kisgyermekkorai nevelésbe és gondozásba való beruházás hatékony eszköznek bizonyult a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, valamint annak biztosítása terén, hogy minden gyermek kibontakoztathassa lehetőségeit.

A befogadó társadalom jogának, kultúrájának és értékeinek megértése a harmadik országbeli állampolgárok számára nélkülözhetetlen ahhoz, hogy tudatosítsák a befogadó társadalomban való új életükhöz kapcsolódó felelősségeket, és tevékenyen részt vegyenek a társadalmi életben. Az oktatás meghatározó szerepet játszik a gyermekek szocializációjában, továbbá erősítheti a harmadik országbeli állampolgárok és a befogadó társadalmak közötti társadalmi kohéziót és kölcsönös megértést. Alaposabban meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a középfokú iskolákban bevezessék az állampolgári ismeretek oktatását. A nem formális (például ifjúsági, kulturális vagy sportegyesületekben nyújtott) oktatás szintén kulcsfontosságú, mivel kiegészíti az iskolákban vagy felsőoktatási intézményekben zajló formális oktatás keretében megvalósuló integrációt.

²⁷ EU-FRANK projekt: az áttelepítés és a menekültbefogadás új ismeretek révén történő megkönnyítése: a svéd migrációs ügynökség által működtetett, a 2016–2020 közötti időszakra szóló uniós finanszírozású projekt.

A Bizottság az új európai készségfejlesztési program részeként intézkedéseket fog javasolni az alacsony szakképzettségű és alacsony képesítésű személyek továbbképzésére, ami a harmadik országbeli állampolgárok számára is előnyös lehet²⁸.

A Bizottság:

- Online nyelvi szintfelmérést és képzést biztosít az újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgároknak – különösen a menekülteknek – az Erasmus+ online nyelvi támogatás keretében (a menekültek számára egy hároméves időszak során 100 000 felhasználói hozzáférést biztosítanak online nyelvkurzusokhoz).
- Elősegíti az egymástól való tanulást olyan kulcsfontosságú szakpolitikai intézkedések tekintetében, mint a bevezető előadások, a készség- és nyelvi felmérés, a kísérő nélküli kiskorúak támogatása, az interkulturális érzékenység, a felsőfokú képesítések elismerése és a felsőoktatásba való integráció.
- A [School Education Gateway](#) internetes portálon keresztül támogatást nyújt az oktatási közösségnek az inkluzív oktatás előmozdításához és a migráns diákok sajátos szükségleteinek kezeléséhez.
- Felszámolja a harmadik országbeli állampolgárságú lányok és fiúk kisgyermekkorú nevelésben való részvételének akadályait azáltal, hogy kidolgozza a kisgyermekkorú nevelés és gondozás európai minőségbiztosítási keretét, és ezen belül támogatást nyújt a kisgyermekkorú nevelés és gondozás terén tevékenykedő szakembereknek a családok egyedi helyzetének kezeléséhez.
- Az új európai készségfejlesztési program keretében előmozdítja az alacsony szakképzettségű és alacsony képesítésű személyek továbbképzését.

Integrációs politikáik megerősítése jegyében a Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- Vértessék fel a tanárokat és az iskolai dolgozókat a sokféleség kezeléséhez szükséges készségekkel, és mozdítsák elő a migráns háttérű tanárok alkalmazását.
- Népszerűsítsék és támogassák a migránsok gyermekeinek kisgyermekkorú nevelésben és gondozásban való részvételét.

4.1.3. Munkaerő-piaci integráció és a szakképzéshez való hozzáférés

A foglalkoztatás az integrációs folyamat központi eleme. A munkavállalás meghatározó lépés a befogadó ország gazdasági és társadalmi életében való részvétel, a megfelelő lakhatás és életkörülmények biztosítása, valamint a gazdasági integráció szempontjából. Az időben történő és teljes körű munkaerő-piaci integráció egyúttal az egyes szakmai készségek iránti növekvő uniós kereslet kielégítéséhez és a jóléti rendszer fenntarthatóbbá tételéhez is hozzájárulhat a népesség és a munkaerő előregedése közepette. Tény, hogy a foglalkoztatás rendszerint a harmadik országbeli állampolgárok teljes nettó költségvetési hozzájárulásának egyetlen és legfontosabb meghatározó tényezője²⁹. A vállalkozói tevékenység támogatása –

²⁸ Lásd: Új európai készségfejlesztési program – közös erővel a humántőke, a foglalkoztathatóság és a versenyképesség megerősítéséért (COM(2016) 381), a közzététel a közeljövőben esedékes.

²⁹ Lásd: Az Európai Bizottság Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatósága által kiadott dokumentum: „[A menekültügyi válság gazdasági szempontú megközelítése](#)”.

többek között a meglévő mikrohitelezési programokhoz való hozzáférés révén – szintén kiemelkedő fontosságú eszköz, amely előmozdítja a harmadik országbeli állampolgárok hozzájárulását a gazdaság és a társadalom egészéhez.

A harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatási rátája mindazonáltal a legtöbb tagállamban elmarad a letelepedést biztosító ország állampolgáraitra vonatkozó átlagtól³⁰. A harmadik országbeli állampolgárok közül sokan túlképzettek a munkájukhoz, vagy hátrányosabb feltételek mellett dolgoznak a bérek, a foglalkoztatásvédelem, az egyes ágazatokra jellemző felülreprezentáltság és a karrierlehetőségek tekintetében³¹. A nők foglalkoztatási és aktivitási rátája jellemzően kirívóan alacsony³², ezért elengedhetetlen, hogy kiemelt figyelmet szenteljenek a nők munkaerő-piaci integrációjának.

A készségek érvényesítésének és a képesítések elismerésének előmozdítása kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy maradéktalanul kiaknázzák az egyének készségeit. Ez kiemelt jelentőséggel bír a menekültek tekintetében, akik nem feltétlenül rendelkeznek a korábbi tanulmányaikat és képesítéseiket igazoló szükséges okmányokkal, vagy meg kellett szakítaniuk tanulmányaikat, illetve egyáltalán nem vettek részt formális oktatásban.

A 2016. március 16-i Háromoldalú Szociális Csúcstalálkozón³³ az uniós ágazatközi szociális partnerek előterjesztették a menekültügyi válsággal kapcsolatos közös nyilatkozatukat³⁴, amelyben a menekültek képzésbe, foglalkoztatásba és általában véve a társadalomba való integrációjának jelentőségét hangsúlyozták, valamint sürgették a készségek felmérésére és érvényesítésére vonatkozó átfogó, a gazdasági szükségletekhez illeszkedő megoldás kialakítását.

Az uniós jog ugyan előírja, hogy a menekültek és a saját állampolgárok számára azonos munkaerő-piaci hozzáférést kell biztosítani, ám a menekültek munkaerő-piaci részvételének ösztönzése érdekében továbbra is általánosan érvényesített és célzott aktív munkaerő-piaci intézkedésekre van szükség. A Bizottság üdvözli, hogy egyes tagállamok (például Belgium, Olaszország és Románia) a befogadási feltételekről szóló irányelvben meghatározott kilenc hónapos határidőnél lényegesen korábban megadják a munkavállalási jogot. A Bizottság ugyancsak kedvezőnek tartja a menedékkérők munkaerő-piaci hozzáférésére vonatkozó feltételek lazítását (Németország), illetve a menedékkérők és menekültek elhelyezésének a foglalkoztatási lehetőségekkel való összekapcsolására irányuló kezdeményezéseket (például Svédország, Dánia, Finnország, Portugália, Észtország). E fejlemények ellenére azonban a gyakorlatban változatlanul komoly akadályok gátolják a munkaerőpiacra való belépést.

A munkaalapú tanulás elvét érvényesítő szakképzésbe való korai integráció bizonyos harmadik országbeli állampolgárok számára rendkívül hatékonyan bizonyulhat a sikeres munkaerő-piaci integráció megalapozása és a magasabb szintű képzettség megszerzése felé való elmozdulás szempontjából. A Bizottság mozgósítani fogja a meglévő szakpolitikai

³⁰ Lásd: Eurostat: [A migránsok uniós munkaerő-piaci integrációja](#), 2016.6.6.

³¹ A harmadik országbeli állampolgárságú, felsőfokú végzettséggel rendelkező munkavállalók több mint 40 %-a közepes vagy alacsony képzettséget igénylő munkakörben dolgozik, míg a befogadó ország állampolgárai körében ez az arány 20 % körül van (az Eurostat munkaerő-felmérésének adatai).

³² 2015-ben a harmadik országbeli állampolgárságú nők kevesebb mint fele volt foglalkoztatott – ez az arány több mint 16 százalékponttal elmarad az uniós tagállami állampolgársággal rendelkező nők foglalkoztatási rátájától.

³³ Az évente két alkalommal megrendezésre kerülő Háromoldalú Szociális Csúcstalálkozó keretében az uniós intézmények vezetői és az uniós szociális partnerek az aktuális kérdésekről tárgyalnak.

³⁴ Lásd: https://www.etuc.org/sites/www.etuc.org/files/press-release/files/14.03.16_final_eco_soc_partners_message_refugee_crisis.pdf

kezdeményezéseket és programokat (A Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége, Európai Ifjúsági Paktum, Erasmus+, Oktatás és képzés 2020 stb.), hogy előmozdítsa a társaktól való tanulást és az ígéretes gyakorlatok megosztását a szakképzésbe való integráció terén.

Végül nélkülözhetetlen a foglalkoztatásban, oktatásban vagy képzésben részt nem vevő (NEET), kiszolgáltatott helyzetű fiatalok – köztük a harmadik országbeli állampolgárságú fiatalok – korai aktivizálása és bevonása az oktatásba, munkaszerződéses gyakorlati képzésbe, szakmai gyakorlatokba, valamint a munkaerőpiacra való mielőbbi integrációjuk érdekében. A Bizottság meg fogja vizsgálni a kiszolgáltatott helyzetű NEET-fiatalok – köztük a harmadik országbeli állampolgárságú fiatalok – fokozott bevonásának további lehetőségeit az ifjúsági garancia meglévő keretében, lehetőség szerint a magánszektor szerepvállalásával.

Az új európai készségfejlesztési program égisze alatt a Bizottság olyan intézkedéseket és eszközöket fog kidolgozni, amelyek elősegítik a harmadik országbeli állampolgárok szakmai profiljának meghatározását és képesítéseik elismerését³⁵.

A Bizottság:

- Létrehozza a menekültek és a védelmi státusz megszerzésére jó eséllyel rendelkező menedékkérők munkaerő-piaci integrációjára vonatkozó ígéretes gyakorlatok online gyűjteményét, amely a tagállami döntéshozók tájékoztatását szolgálja.
- Az új európai készségfejlesztési program keretében: a) kidolgozza „a készségek és képesítések eszköztárát” az újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képességeinek időben történő azonosítása céljából; b) javítja a különböző országok által a képesítések elismerése terén alkalmazott gyakorlatokra és a meghozott döntésekre vonatkozó információgyűjtést az Europass portálon keresztül; c) emellett az európai képesítési keretrendszer felülvizsgálata révén javítja a harmadik országokban szerzett képesítések átláthatóságát és értelmezését.
- Célzott támogatást nyújt a harmadik országbeli állampolgárok – köztük a menekültek – felsőfokú képesítésének korai elismerése érdekében, többek között a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központ (NARIC) és a befogadólétesítményekben tevékenykedő képzési szakemberek közötti együttműködés szorosabbra fűzése révén.
- A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, illetve a foglalkoztatás és a szociális innováció európai uniós programja keretében olyan projekteket indít, amelyek megkönnyítik a menekültek munkaerő-piaci integrációját, a munkaerőpiacra és a szakképzésbe való gyors beilleszkedését, valamint a nők munkaerő-piaci integrációját.
- Azonosítja a migránsok vállalkozói tevékenységét népszerűsítő és támogató legjobb gyakorlatokat, és kísérleti projekteket dolgoz ki ezek terjesztésére.

Integrációs politikáik megerősítése jegyében a Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- Segítsék elő az újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgárok gyors munkaerő-

³⁵ Lásd: Új európai készségfejlesztési program – közös erővel a humántőke, a foglalkoztathatóság és a versenyképesség megerősítéséért (COM(2016) 381), a közzététel a közeljövőben esedékes.

piaci beilleszkedését, például a készségek és képzettségek korai felmérése, összevont nyelvi és munkahelyi képzés, célirányos iránymutatás és mentorálás révén.

- Számolják fel az akadályokat annak érdekében, hogy a menekültek és a védelmi státusz megszerzésére jó eséllyel rendelkező menedékkérők ténylegesen hozzáférjenek a szakképzéshez és a munkaerőpiachoz.
- Mihamarabb értékeljék, érvényesítsék és ismerjék el a harmadik országbeli állampolgárok készségeit és képesítéseit, az uniós szinten rendelkezésre álló eszközök teljes tárházát kihasználva.
- Ösztönözzék a vállalkozói tevékenységet azáltal, hogy testre szabott képzést és mentorálást kínálnak, valamint megnyitják a harmadik országbeli állampolgárok előtt a fő vállalkozástámogatási struktúrákat.

4.1.4. Alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés

A megfelelő és megfizethető lakhatáshoz való hozzáférés alapvető feltétele annak, hogy a harmadik országbeli állampolgárok megkezdjék életüket az új közösségben, ugyanakkor a jelenlegi beáramlások összefüggésében ez hatalmas kihívást is jelent, mind a kezdeti befogadási szakaszban, mind a megfelelő foglalkoztatási esélyt biztosító, hosszú távú lakhatási megoldások kialakítása tekintetében. Bár a lakhatási politika nemzeti hatáskör, a Bizottság támogatást nyújt a tagállamoknak a menekültügyi válsággal összefüggő azonnali elszállásolási problémák kezelése, illetve a megfelelő és megfizethető szociális lakások finanszírozása terén is³⁶. Ebben az Európai Beruházási Bank is részt vehet, például a befogadóállomások, a menedékjog iránti kérelem benyújtása során biztosított ideiglenes szállások és a menedékstátuszt szerző harmadik országbeli állampolgárok számára hosszú távon biztosított szociális lakások pénzügyi támogatása révén³⁷.

Az új európai integrációs hálózat és az uniós városfejlesztési menetrend³⁸ keretében kialakított partnerségek (lásd az alábbi 4.2.1. pontot) olyan fórumot teremtenek a városok, tagállamok és egyéb érdekelt felek számára, ahol megoszthatják egymással a sokféleség és a migráció városi dimenziójával – többek között a földrajzi elszigeteltség és a gettósodás kezelésével – kapcsolatos tapasztalataikat és bevált gyakorlatokat, valamint azonosíthatják a szűk keresztmetszeteket és a konkrét intézkedéseket.

A tényadatok azt mutatják, hogy a rossz egészségi állapot és az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés hiánya az integráció alapvető és folyamatos akadálya lehet, amely gyakorlatilag az élet valamennyi területére kihat, és befolyásolja a munkavállalásra, a tanulásra, a fogadó ország nyelvének elsajátítására és a közigazgatási szervekkel való kapcsolattartásra irányuló képességet. Az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosítása különösen a kezdeti befogadási szakaszban bír kiemelkedő jelentőséggel, de a harmadik országbeli állampolgárok konkrét problémákkal szembesülhetnek az általános egészségügyi szolgáltatások igénybevétele, a számukra ismeretlen egészségügyi rendszerekhez való alkalmazkodás és az

³⁶ A szociális lakáshoz jutás a 2014–2020 közötti időszakra szóló európai strukturális és beruházási alapok programjai keretében támogatható.

³⁷ Eddig három, összesen 800 millió EUR összegű hitelfinanszírozási kölcsönt hagytak jóvá, amelyek mintegy 250 000 menekült támogatására irányulnak (Németország és Franciaország kezdeményezése, a teljes projektköltség megközelítőleg 1,6 milliárd EUR-ra tehető, és további kölcsönök jóváhagyása jelenleg is folyamatban van). Az Európai Beruházási Bank ezen túlmenően a lakásberuházásokkal összefüggésben a menekülteknek biztosított további oktatási és szociális támogatás költségeit is finanszírozza.

³⁸ Lásd: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/.

egészségügyi dolgozókkal való hatékony kommunikáció terén is. A Bizottság olyan projekteket fog finanszírozni, amelyek támogatják a bevált gyakorlatok kialakítását a kiszolgáltatott helyzetű személyeknek, különösen a menekülteknek nyújtott egészségügyi ellátás terén. Emellett a Bizottság az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központtal (ECDC) és a Nemzetközi Migrációs Szervezettel (IOM) együttműködve kidolgozta a személyes egészségügyi nyilvántartást, ezáltal elősegítve a harmadik országbeli állampolgárok egészségügyi szükségleteinek azonosítását és a megfelelő ellátás biztosítását.

A Bizottság:

- Előmozdítja az uniós alapok felhasználását a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó befogadási, oktatási, lakhatási, egészségügyi és szociális infrastruktúrák tekintetében.
- Megerősíti az Európai Beruházási Bankkal folytatott együttműködést, az újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgárok ideiglenes elszállásolására és egészségügyi létesítményeire, valamint a szociális lakáshoz jutásra irányuló finanszírozás biztosítása érdekében.
- Ösztönzi a társaktól való tanulást a tagállamok, illetve a városok között, ami tanulmányutak, kölcsönös felülvizsgálatok és a lakhatási kihívások – köztük a földrajzi elszigeteltség és a gettósodás – kezelésére vonatkozó bevált gyakorlatok megosztása formájában valósulhat meg.
- Az egészségügyi program keretében előmozdítja a kiszolgáltatott helyzetű, harmadik országbeli állampolgárságú személyek és menekültek – köztük a nők, a gyermekek és az idősebbek – egészségügyi ellátására vonatkozó bevált gyakorlatokat.
- A harmadik országbeli állampolgárok és menekültek egészségügyi ellátására vonatkozó kísérleti képzési modulokat dolgoz ki az egészségügyi dolgozók számára, hogy ezáltal továbbfejlessze és megerősítse az érintettekkel közvetlen kapcsolatba kerülő egészségügyi szakemberek készségeit és képességeit, valamint előmozdítsa a harmadik országbeli állampolgárok és menekültek egészségügyi ellátására vonatkozó átfogó megközelítést.

Integrációs politikáik megerősítése jegyében a Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- Integrált megközelítés keretében biztosítsák a lakáspolitikák összehangolását a munkaerőpiachoz, az egészségügyi ellátáshoz és a szociális szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáféréssel, valamint az ágazatközi együttműködéssel, többek között a helyi, a regionális és a nemzeti szintű szereplők közötti párbeszéd megerősítésén keresztül.
- Az egészségügyi szervek, a nem kormányzati szervezetek és az egészségügyi szakmai szervezetek közötti szoros együttműködés keretében hozzák létre az egészségügyi szakemberek – például a menekültek mentális egészségével, különösen a poszttraumás stressz kezelésével foglalkozó szakemberek – kompetenciahálózatait a problémák megelőzése és korai azonosítása, illetve a segítségnyújtás és a kezelés biztosítása érdekében.

4.1.5. Aktív részvétel és társadalmi befogadás

Magukat a harmadik országbeli állampolgárokat is be kell vonni az integrációs politikák kialakításába és végrehajtásába – ez a részvételük fokozásának és az integráció sikerességének elengedhetetlen előfeltétele. Az integráció nem pusztán a nyelvtanulásról, a lakáskérdés megoldásáról vagy a munkavállalásról szól. Az integráció magában foglalja a helyi, regionális és nemzeti közösségekben való aktív szerepvállalást, a valódi emberi kapcsolatok társadalmi, kulturális és sporttevékenységeken keresztül történő kialakítását és fenntartását, sőt még a politikai szerepvállalást is.

Az uniós, nemzeti vagy helyi szintű integrációs politikák kidolgozásakor kiemelt figyelmet kell fordítani a nemek kérdésének szempontjaira, a gyermekek – köztük a kísérő nélküli és a hozzátartozóiktól elválasztott kiskorúak – helyzetére³⁹, valamint a potenciálisan kiszolgáltatott helyzetben levő személyekre, így például a nemi alapon elkövetett erőszak áldozataira és a vallási vagy etnikai kisebbségekhez tartozó személyekre, akik megkülönböztetéssel vagy aránytalanul nagy integrációs akadályokkal szembesülhetnek.

A Bizottság párbeszédet fog kezdeményezni a tagállamokkal annak biztosítása érdekében, hogy a nemek közötti egyenlőség dimenziójával és a migráns nők helyzetével kapcsolatos aggályokat is figyelembe vegyék a tervezett politikákban és finanszírozási kezdeményezésekben, köztük az uniós alapokból társfinanszírozott intézkedésekben⁴⁰.

A befogadó társadalommal való cserék előmozdítása az önkéntes munka, a sport és a kulturális tevékenységek révén a kezdetektől fogva megkönnyíti a párbeszédet és a kölcsönös megértést. Ez előnyös lehet mind az újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgárok számára (mivel megerősítheti bennük az új közösséghez tartozás érzését és elősegítheti az alapvető értékek és normák megértését), mind a befogadó társadalom számára, ahol fokozhatja az elfogadást és hozzájárulhat a befogadó magatartás kialakításához. Az EU-ban működő sportklubok, illetve ifjúsági és kulturális szervezetek már jelenleg is aktívan bevonják tevékenységükbe az újonnan érkezett személyeket. Az európai önkéntes szolgálat támogatja az önkéntes munkát például a fogadóközpontokban. Ezáltal kapcsolatot teremt a menedékkérők és az európai fiatalok között, és a menedékkérők számára elősegíti az európai kultúra és értékek jobb megértését.

Az Európai Unióban mindenki – uniós és nem uniós polgárok számára egyaránt – jogilag biztosított a munkahelyen vagy a munkához való hozzáférés terén a faji vagy etnikai hovatartozáson, a valláson vagy a meggyőződésen alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem, valamint az oktatás, a szociális védelem és az árukhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén a faji vagy etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetéssel szembeni védelem⁴¹. A tagállamoknak gondoskodniuk kell a jogok érvényesítéséről, és mielőbb megállapodásra kell jutniuk a Bizottság javaslatáról⁴², miszerint ki kell egészíteni a – többek között a vallási alapú – megkülönböztetés tilalmára vonatkozó keretet.

³⁹ Lásd: a Bizottság közleménye az európai migrációs stratégia szerinti kiemelt intézkedések végrehajtásának helyzetéről (COM(2016) 85 final).

⁴⁰ A nemek közötti egyenlőséggel foglalkozó tanácsadó bizottság (a Bizottság által működtetett irányítási struktúra) idén közzéteszi véleményét a nemek közötti egyenlőség érvényesítéséről az európai migrációs stratégiában.

⁴¹ Lásd: A Tanács 2000. június 29-i 2000/43/EK irányelve és a Tanács 2000. november 27-i 2000/78/EK irányelve.

⁴² Lásd: A személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosagra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslat (COM(2008) 0426 végleges).

A megkülönböztetés elleni küzdelem és a sokféleség pozitív megközelítésének előmozdítása, csakúgy, mint a rasszizmus és idegengyűlölet – és különösen a gyűlöletbeszéd – elleni küzdelem, ami egyrészt a vonatkozó uniós szabályok⁴³ és nemzeti jogszabályok, másrészt célirányos szakpolitikai intézkedések végrehajtása útján valósul meg, a sikeres integrációs politikák szerves részét képezi, és ennek a jövőben is így kell maradnia.

A Bizottság:

- Projektet indít annak érdekében, hogy a kultúrán, a filmművészen és a művészen keresztül előmozdítsa a kultúrák közötti párbeszédet, a kulturális sokféleséget és az európai közös értékeket (Kreatív Európa).
- Projektet indít annak érdekében, hogy az ifjúsági és sporttevékenységeken keresztül előmozdítsa a társadalmi befogadást (Erasmus+).
- Javaslatot tesz arra, hogy az európai önkéntes szolgálat keretében kiemelt prioritásként kezeljék a menekültek és menedékkérők új befogadó közösségekbe való integrációját célzó tevékenységeket.
- Kézikönyveket és eszköztárakat dolgoz ki az érintett szereplők számára a kulturális tudatosság és kifejezőképesség; a kultúrák közötti párbeszéd; a harmadik országbeli állampolgároknak a befogadó társadalmak politikai, társadalmi és kulturális életében, illetve sporttevékenységeiben való aktív részvétele; valamint az ifjúsági munka hozzáadott értéke tekintetében.
- Projektet indít a különféle uniós alapok keretében, amelyek az alábbiak előmozdítására irányulnak: a politikai, társadalmi és kulturális életben, valamint a sporttevékenységekben való részvétel; társadalmi befogadás az oktatáson, a képzésen és az ifjúságon keresztül; a megkülönböztetés, a nemi alapú erőszak, a rasszizmus és az idegengyűlölet megelőzése és leküzdése – ideértve a gyűlölet-bűncselekményeket és a gyűlöletbeszédet is –, továbbá a közösségek, többek között a vallási közösségek közötti megértés fokozása.
- Továbbra is együttműködik az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal a megkülönböztetés tilalmáról szóló irányelv elfogadása érdekében.

Integrációs politikáik megerősítése jegyében a Bizottság az alábbiakra ösztönzi a tagállamokat:

- A kezdetektől fogva mozdítsák elő a cseréket a befogadó társadalommal az önkéntes munka, a sport és a kulturális tevékenységek révén.
- Növeljék a harmadik országbeli állampolgárok helyi demokratikus struktúrákban való részvételét.
- Fektessenek be az előítéletek és a sztereotípiák elleni küzdelmet célzó projektekbe és intézkedésekbe (pl. tájékoztató kampányok, oktatási programok).
- Maradéktalanul hajtsák végre a rasszizmus és idegengyűlölet elleni küzdelemről, valamint az áldozatok jogairól szóló jogszabályokat, továbbá szigorúan érvényesítsék az egyenlő bánásmódról és a megkülönböztetés tilalmára vonatkozó jogszabályokat.

⁴³ Lásd: A Tanács 2008. november 28-i 2008/913/IB kerethatározata a rasszizmus és az idegengyűlölet egyes formái és megnyilvánulásai elleni, büntetőjogi eszközökkel történő küzdelemről.

- Szervezzenek az állampolgári ismereteket bővítő programokat valamennyi harmadik országbeli állampolgár számára, ezáltal előmozdítva a befogadó társadalomba való beilleszkedésüket, valamint az uniós értékek megértését és tiszteletben tartását.

4.2. Az integráció támogatásának eszközei

4.2.1. Szakpolitikai koordináció

A migránsok integrációja politikai prioritás, amelyet nem csupán a különböző szakpolitikai területeken, hanem a különböző – uniós, nemzeti, regionális és helyi – szinteken átívelően is érvényesíteni kell, a nem kormányzati érdekelt felek (a civil társadalmi szervezetek, köztük a diaszpórák és a migránsok közösségei, valamint a vallási alapú szervezetek) bevonásával.

A fentiekben bemutatott kihívások kezelése érdekében az EU-nak meghatározóbb szerepet kell játszania az egyes szereplők és érdekelt felek közötti koordinációban és kapcsolatteremtésben a migránsok integrációja területén. Az Európai Bizottság ebből a megfontolásból a beilleszkedéssel foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok jelenlegi hálózatát⁴⁴ egy **európai integrációs hálózattá** fejleszti tovább, amely fokozott koordinációs szereppel és az egymástól való tanulást illetően megerősített mandátummal fog rendelkezni. A Bizottság a hálózat keretében az integráció konkrét vonatkozásaira irányuló, célzott tanulási tevékenységek – például tanulmányutak, partneri felülvizsgálatok, kölcsönös segítségnyújtás és az egymástól való tanulást szolgáló munkaértekezletek – révén támogatja majd a tagállamok közötti cseréket. A hálózat előmozdítja az együttműködést a nemzeti, helyi, illetve regionális hatóságokkal, a civil társadalmi szervezetekkel és a tagállamok által a kapcsolódó szakpolitikai területeken (foglalkoztatás, oktatás, egyenlőség stb.) kialakított egyéb uniós szintű hálózatokkal.

A 2009 óta uniós szinten működő Európai Integrációs Fórum⁴⁵ olyan platformot biztosít, ahol a civil társadalom és az európai intézmények megvitathatják az integrációval kapcsolatos kérdéseket. 2015-ben az Integrációs Fórum **Európai Migrációs Fórummá** alakult, és a napirendjén szereplő témák immár a migrációval és a menekültüggyel összefüggő kérdésekre is kiterjednek.

Emellett az oktatás, az ifjúság, a kultúra és a sport, valamint a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás területén folytatott uniós szakpolitikai együttműködés keretében is foglalkoznak a migránsok integrációjával kapcsolatos kihívásokkal. A foglalkoztatást és növekedést célzó Európa 2020 stratégia részeként az oktatás, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás területére vonatkozó célokat tűztek ki a strukturális reformok nyomán követése és előmozdítása érdekében. A harmadik országbeli állampolgárok tagállami integrációjának eredményeit – a munkaerő-piaci és az oktatásba való integrációra összpontosítva – az európai szemeszter keretében kidolgozott országjelentésekben és országspecifikus ajánlásokban is elemezték és nyomon követték az eredmények javítása és a társadalmi beilleszkedés elősegítése érdekében⁴⁶.

⁴⁴ Lásd: <https://ec.europa.eu/migrant-integration/index.cfm?action=furl.go&go=/the-eu-and-integration/eu-actions-to-make-integration-work>.

⁴⁵ Az Integrációs Fórumot az Európai Bizottság az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal együtt hozta létre.

⁴⁶ Lásd: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_hu.htm.

2015 novemberében a Tanács és a Bizottság arról határozott, hogy az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés stratégiai keretét jelentő Oktatás és képzés 2020 kezdeményezés⁴⁷, valamint a 2016–2018 közötti időszakra szóló uniós ifjúsági munkaterv⁴⁸ keretében lendületet adnak az inkluzív oktatás, az egyenlőség, a méltányosság, a megkülönböztetésmentesség és a polgári kompetenciák előmozdítása terén folytatott együttműködésnek.

A Bizottság ezen túlmenően az uniós városfejlesztési menetrend részeként kialakította a harmadik országbeli állampolgárok integrációjára összpontosító partnerséget, amelynek keretében a Bizottság, a tagállamok, a városok és a civil társadalom képviselői együttesen dolgoznak ki az integrációt segítő konkrét intézkedéseket. Ezt a munkát megerősítette a Bizottság és az európai városok közötti, a hosszú távú integráció előmozdítását célzó politikai kerekasztal-megbeszélések elindítása⁴⁹. Az átfogó cél az, hogy az integrációs politikákkal és a finanszírozással kapcsolatos kérdéseket napirendre tűző, rendszeres találkozók révén élénkítsék a helyi és regionális hatóságokkal, valamint a civil társadalommal (ezen belül a migráns közösségekkel és a diaszpóraszervezetekkel) folytatott párbeszédet.

4.2.2. Finanszírozás

Az integrációs politikák sikerének kulcsa a stratégiai, összehangolt és többdimenziós szakpolitikai keret, illetve a megfelelő finanszírozási támogatás közötti kapcsolat.

Az EU célzott pénzügyi támogatással és általánosabb értelemben a tagállamok közötti társadalmi és gazdasági kohéziót javító eszközökkel járul hozzá az integrációhoz. Az előző (2007–2013 közötti) ciklusban az Európai Integrációs Alap 825 millió EUR összegű finanszírozást nyújtott. Az Európai Integrációs Alap félidős értékeléséből⁵⁰ kiderült, hogy az Alapból támogatott projektek e finanszírozás hiányában a legtöbb tagállamban nem valósultak volna meg. Az Alap több tagállamban hozzájárult a nem kormányzati szervezetek és helyi szereplők integrációs tevékenységének megerősítéséhez és bővítéséhez, továbbá ösztönözte a párbeszédet és az ötletek, illetve a bevált gyakorlatok megosztását az integrációs folyamatban érintett felek között⁵¹. E célzott támogatáson túlmenően a tagállamok a strukturális alapokból is jelentős összegeket vehettek igénybe az integrációval kapcsolatos intézkedések finanszírozására, a harmadik országbeli állampolgárok társadalmi befogadásának, oktatásban való részvételének és munkavállalásának elősegítése érdekében. Például az Európai Szociális Alap (ESZA) által társfinanszírozott intézkedések több mint 5 millió ilyen személyt érintettek⁵². Ez a finanszírozás ugyanakkor csupán egy részét teszi ki a tagállamokban végrehajtott összberuházásnak.

⁴⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=URISERV:ef0016&from=EN>

⁴⁸ Lásd: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13631-2015-INIT/hu/pdf>.

⁴⁹ Lásd: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2016/04/04-05-2016-long-term-management-of-migratory-flows-a-new-partnership-between-the-commission-and-european-cities.

⁵⁰ Lásd: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0847&from=EN>

⁵¹ A projektek elsősorban a nyelvi képzésre, a polgári ismeretek bővítésére, a munkaerő-piaci hozzáférés megkönnyítésére, a befogadó társadalommal való cserékre/ a kultúrák közötti párbeszédre, az integrációs politikákban érdekelt felek kapacitásépítésére – ezen belül például eszközök és mutatók kidolgozására – irányultak.

⁵² Más alapok, mint például az Erasmus+, 2014–2015 során több mint 200 olyan projektet finanszíroztak, amelyek a menekültekkel foglalkoztak vagy a menekültek befogadásával kapcsolatos kihívások kezelését célozták.

A jelenlegi, 2014–2020 közötti időszakra szóló többéves pénzügyi keretben a tagállamok 765 millió EUR-t különítettek el a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében kidolgozott, integrációs célokat szolgáló nemzeti programjaikra. Ez az adat az előző időszakhoz képest enyhe csökkenést mutat, a tényleges szükségletek viszont növekedtek, így az elkülönített összeg – a tagállamok által végrehajtandó teljes beruházás tükrében – a jelenlegi körülmények között nem megfelelő.

A helyzet ismeretében Juncker elnök az Unió helyzetét értékelő, 2015. szeptemberi beszédében⁵³ kijelentette, hogy a tagállamoknak felül kell vizsgálniuk támogatási, integrációs és befogadási politikáikat, a Bizottság részéről pedig kötelezettséget vállalt annak feltérképezésére, hogy az uniós alapok miként járulhatnak hozzá ezekhez az erőfeszítésekhez. A bizottsági szolgálatok ennek megfelelően megvizsgálták a különféle megosztott irányítású alapoknak az integráció támogatására vonatkozó potenciálját, illetve a nemzetközi pénzügyi szervezetek esetleges szerepét. A Bizottság útmutató dokumentumokat dolgozott ki a tagállamok számára, hogy elősegítse a releváns uniós alapok stratégiai és összehangolt felhasználását a gyorsabb és hatékonyabb gyakorlati eredmények elérése érdekében⁵⁴.

A jelenlegi programozási időszakban jelentős összegek állnak a tagállamok rendelkezésére az európai strukturális és beruházási alapok (esb-alapok) keretében, és e forrásokból számottevő mértékben támogathatók az integrációs intézkedések. Különösen az Európai Szociális Alap (ESZA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) támogatja a társadalmi befogadással, az oktatással és a munkaerőpiaccal kapcsolatos beruházásokat⁵⁵. Az ESZA keretében például 21 milliárd EUR áll a tagállamok rendelkezésére a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint a szegénység és a megkülönböztetés elleni küzdelem céljából, az ERFA keretében pedig 21,4 milliárd EUR-t különítettek el a tagállamok számára. Az ERFA hozzájárulhat a foglalkoztatással, a társadalmi befogadással és az oktatással kapcsolatos infrastruktúrákat, továbbá a lakhatást, az egészségügyet, az induló vállalkozások támogatását, valamint a vidéki és városi területeken élő rászoruló közösségek fizikai, gazdasági és társadalmi rehabilitációját célzó beruházásokat támogató intézkedésekhez, többek között az innovatív városfejlesztési tevékenységek programján keresztül⁵⁶.

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) ugyancsak hozzájárulhat az integráció támogatásához „a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben” elnevezésű prioritás keretében, amely összesen 14,4 milliárd EUR-t tesz ki, és munkahely-teremtési lehetőségeket, alapvető szolgáltatások nyújtását, valamint a társadalmi befogadást célzó fellépéseket foglal magában.

57

⁵³ Lásd: http://ec.europa.eu/priorities/sites/beta-political/files/state_of_the_union_2015_en.pdf.

⁵⁴ http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/docs/synergies_between_amif_and_other_eu_funds_in_relation_to_migrants_en.pdf és <http://ec.europa.eu/esf/BlobServlet?docId=14499&langId=en>.

⁵⁵ Mindkét alap keretében rendelkezésre állnak források a kapacitásépítés, a jó kormányzás és a kkv-támogatás céljára is, ami ugyancsak hozzájárulhat a harmadik országbeli állampolgárok integrációjának előmozdítását célzó teljes beruházáshoz.

⁵⁶ Az Európai Bizottság 2015-ben célzott iránymutatást adott a tagállamoknak a marginalizált közösségek – köztük a migránsok – oktatási és lakhatási szegregációjának az esb-alapok programjai révén történő kezeléséről. Lásd: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/thematic_guidance_fiche_segregation_en.pdf.

⁵⁷ Az európai strukturális és beruházási alapok keretében az Európai Tengerügyi és Halászati Alap (ETHA) hozzájárulhat a migránsok társadalmi befogadásához azáltal, hogy szakmai képzést és oktatást biztosít számukra, illetve támogatást nyújt az induló vállalkozásoknak, amennyiben a migránsok az önfoglalkoztatás mellett

A Bizottság tevékeny együttműködést folytat valamennyi jelentős érdekelt féllel annak biztosítása érdekében, hogy minden finanszírozási eszközt a lehető legnagyobb mértékben, integrált és stratégiaileg összehangolt módon használjanak ki. A Bizottság ösztönzi a szereplők és alapok közötti tapasztalatcserét, valamint az érintett szereplők kapacitásainak megerősítését egy koherens megközelítés érvényesítése érdekében. A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap és a Belső Biztonsági Alap⁵⁸ bizottsága keretében már jelenleg is élénk párbeszéd és kölcsönös tanulás valósul meg. Egy másik példa az Európai Szociális Alap nemrégiben létrehozott transznacionális migrációügyi együttműködési hálózata, amely közös fórumot teremt az ESZA irányító hatóságai, a szociális partnerek és egyéb jelentős szereplők számára, ahol megoszthatják egymással arra vonatkozó tapasztalataikat, hogy miként használható fel legjobban az ESZA-finanszírozás (többek között a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alappal megvalósuló szinergiák összefüggésében) a harmadik országbeli állampolgárok integrációja érdekében. A Bizottság továbbra is mélyíti az egyes tagállamokkal folytatott stratégiai párbeszédet azáltal, hogy célzott találkozókot szervez, illetve testre szabott útmutatást ad a rendelkezésre álló források felhasználásának maximalizálása és a meglévő programok keretében igénybe vehető további lehetőségek feltérképezése érdekében.

A Bizottság emellett változatlanul arra ösztönzi a tagállamokat, a regionális és helyi hatóságokat, a szociális partnereket és a nem kormányzati szervezeteket, hogy a lehető legteljesebb mértékben aknázzák ki a partnerségi mechanizmusokat az uniós alapok végrehajtása során⁵⁹. A tagállamoknak biztosítaniuk kell a szervezetek – különösen az innovatív szemléletmódot érvényesítő szervezetek – számára az említett alapok nemzeti programjai kapcsán közzétett ajánlattételi felhívásokban való lehető legkiterjedtebb részvétel lehetőségét.

Végül, a Bizottság arra törekszik, hogy a 2017. évi költségvetési tervezetben megerősítse a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében a harmadik országbeli állampolgárok integrációja céljából a tagállamok számára elkülönített uniós pénzügyi támogatást.

5. KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

Ebben az uniós integrációs cselekvési tervben a Bizottság meghatározza a szakpolitikai prioritásokat, valamint a tagállami szintű integrációs tevékenységek előmozdítása érdekében uniós szinten végrehajtandó konkrét intézkedések eszközeit, hogy Uniós-zerter tovább mélyítse és erősítse az integrációs politikákat. Itt az ideje, hogy az ellenállóbb, összetartóbb és végső soron erősebb társadalmak kialakítását célzó törekvéseink terén minden tekintetben

döntenek. Az ETHA szintén támogathatja az integrált helyi fejlesztési stratégiák végrehajtását, amelyek széles körű szolgáltatásokat kínálhatnak a migránsok számára. A leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alpból támogathatók a harmadik országbeli állampolgárokra irányuló alapvető anyagi támogatásnyújtási és/vagy társadalmi befogadási intézkedések, amennyiben ezek a személyek beletartoznak a nemzeti szinten meghatározott célcsoportba. Az Erasmus+ 400 millió EUR-t biztosít a tagállamoknak a társadalmi befogadás oktatás révén történő javítása céljából. Az EU a 7. keretprogram és a Horizont 2020 keretében finanszírozást nyújtott a migránsok integrációjával kapcsolatos kutatómunkához. A fő megállapítások és kapcsolódó eredmények a következő szakpolitikai felülvizsgálatban olvashatók: „Research on Migration: Facing Realities and Maximising Opportunities” 2016, 51–87. o.

⁵⁸ AMIF–ISF.

⁵⁹ Összhangban az európai strukturális és beruházási alapok keretében megvalósított partnerségre vonatkozó európai magatartási kódexről szóló, 2014. január 7-i 240/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel (HL L 74., 2014.3.14., 1–7. o.).

gyorsított üzemmódra váltsunk. A Bizottság továbbra is általánosan érvényesíti a migránsok integrációjára vonatkozó prioritást, a megkülönböztetés tilalmát és a valamennyi releváns szakpolitikai intézkedésbe és területbe való bevonás elvét, és a tagállamoktól is ugyanezt várja el.

A Bizottság ezen túlmenően a jelenlegi eszközöket és mutatókat felhasználva, illetve továbbfejlesztve, valamint az érintett szereplőkkel való együttműködést szorosabbra fűzve változatlanul nyomon követi az integrációs politikákat és eredményeket⁶⁰. Ezen az alapon a Bizottság folytatja a harmadik országbeli állampolgárok integrációs eredményeinek elemzését, és adott esetben az európai szemeszter keretében iránymutatást nyújt a tagállamoknak⁶¹.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy az új és jövőbeli kihívásokra való tekintettel e cselekvési terv alapján frissítsék és erősítsék meg a területükön jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó integrációs politikáikat, ezáltal biztosítva, hogy valamennyi releváns politika hozzájáruljon a társadalmi kohézió fokozására vonatkozó célkitűzéshez. A tagállamoknak stratégiaileg meg kell vizsgálniuk, hogy a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapból származó, integrációra irányuló finanszírozáson kívüli más releváns pénzügyi támogatások miként csatornázhatók be idejében az európai strukturális és beruházási alapok programjaiba és az egyéb uniós finanszírozási eszközökbe az integrációs célok előmozdítása, valamint a különböző szakpolitikai területek és szintek közötti szinergia és komplementaritás fokozása érdekében.

A Bizottság rendszeres időközönként felülvizsgálja az ebben a cselekvési tervben felvázolt intézkedések végrehajtását és az elért eredményeket, továbbá azonosítja a szükséges kiegészítő intézkedéseket, és minderről beszámol az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak.

A 2016–2017-RE ELŐIRÁNYZOTT UNIÓS SZINTŰ INTÉZKEDÉSEK TELJES ÁTTEKINTÉSE

	A tagállamok támogatását célzó uniós szintű intézkedések	Indikatív ütemterv	Kulcsszereplők
Indulás előtti/érkezés	A hatékony indulás előtti, illetve érkezés előtti intézkedéseket előmozdító projektek indítása a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap	2016/2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom,

⁶⁰ Például az EU az OECD-vel elindította az integrációs eredmények közös nemzetközi összehasonlító vizsgálatát, amely referenciaértékeket nyújt a döntéshozók számára, hogy összevethessék a saját országuk és más országok eredményeit, és azonosíthatják a bevált gyakorlatokat. OECD/Európai Unió 2015, *Indicators of Immigration Integration 2015 – Settling In*. A jövőben a helyi szintű integrációs eredmények elemzésére is sor kerül. Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége jelenleg alapjogi szempontból vizsgálja a migránsok és utódaik társadalmi befogadását és társadalomban való részvételét, és 2017-ben közzéteszi a megkülönböztetés terén, a gyűlölet-bűncselekmények áldozataiként és a migránsok és kisebbségek társadalmi részvétele terén szerzett tapasztalatokról készült legnagyobb uniós szintű felmérés második körének (EU-MIDIS II) eredményeit.

⁶¹ Lásd a 2016. május 18-án elfogadott országspecifikus ajánlásokat: http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/country-specific-recommendations/index_hu.htm.

előtti intézkedések	keretében, többek között az áttelepítési programok összefüggésében (pl. nyelvi képzés, a célország kultúrájával és értékeivel kapcsolatos tájékoztatás stb.)		harmadik országok
	A kiválasztott harmadik országokkal folytatott együttműködés szorosabbra fűzése az indulás előtti intézkedések terén a tagállamok bevonásával, a valletai cselekvési terv keretében	2016	Bizottság, tagállamok, harmadik országok
	Az Európai Unió újonnan létrejövő Menekültügyi Ügynöksége elősegíti az indulás előtti integrációs intézkedésekkel kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztását	2016–2017	Bizottság, tagállamok
Oktatás	Erasmus+ online nyelvi szintfelmérés és tanulási lehetőség biztosítása mintegy 100 000 újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgár, különösen migránsok számára	2016	Bizottság
	A nemzeti és regionális hatóságok egymástól való tanulásának ösztönzése a bevezető előadások, a készség- és nyelvi felmérés, a kísérő nélküli kiskorúak támogatása, az interkulturális érzékenység, a felsőfokú képesítések elismerése és a felsőoktatásba való integráció területén	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	A kutatók, gyakorlati szakemberek és helyi/regionális döntéshozók európai szakpolitikai hálózatainak kialakítása a nemrégiben érkezett személyek formális és nem formális oktatás révén történő integrációjával kapcsolatos bevált gyakorlatok megosztása érdekében	2017	Bizottság
	A harmadik országbeli állampolgárságú lányok és fiúk kisgyermekkorú nevelésben való részvételét gátló akadályok felszámolása a kisgyermekkorú nevelés és gondozás európai minőségbiztosítási keretének kidolgozása révén, ami magában foglalja a kisgyermekkorú nevelés és gondozás terén tevékenykedő szakembereknek történő segítség- és támogatásnyújtást a családok egyedi helyzetének kezelése érdekében	2016	Bizottság, tagállamok
	Az alacsony szakképzettségű és alacsony képesítésű személyek továbbképzésének előmozdítása az új európai készségfejlesztési program keretében	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	Az inkluzív oktatás, a képzés és az ifjúság támogatására irányuló transznacionális projektek és partnerségek finanszírozása az Erasmus+ keretében, különös tekintettel a migrációval és a kultúrák közötti párbeszéddel kapcsolatos projektekre	2016–2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	A harmadik országbeli állampolgárok integrációjára vonatkozó elemzési tevékenység folytatása az európai szemeszter keretében	évente	Bizottság
	Segítségnyújtás a tanároknak és iskolai alkalmazottaknak azt illetően, hogy miként mozgatható elő az inkluzív oktatás, hogyan kezelhetők a migráns diákok egyedi igényei és hogyan könnyíthető meg a menekültek beilleszkedése online tanfolyamok és szakmai	2016	Bizottság

	fejlesztési tevékenységek révén, a „School Education Gateway” internetes platformon keresztül		
Munkaerőpiac és szakképzés	Az új európai készségfejlesztési program keretében a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó „készségek eszköztárának” kidolgozása, a menedékkérők, menekültek és más harmadik országbeli állampolgárok készségeinek és képesítéseinek időben történő azonosítása céljából	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	A harmadik országbeli állampolgárok <u>felsőfokú</u> képesítései elismerésének javítása, többek között a következők révén: <ul style="list-style-type: none"> – A befogadóintézmények munkatársainak továbbképzése az elismerési eljárás elindításának felgyorsítása érdekében – A felsőfokú képesítések elismerési eljárásaihoz való hozzáférés javítása a nemzetközi védelemben részesülő személyek számára – A felsőfokú tanulmányok és oklevelek elismerésével foglalkozó nemzeti információs központok (ENIC/NARIC) és az érdekelt felek – köztük a befogadóintézményekben oktatási tevékenységet végző nem kormányzati szervezetek – közötti információáramlást biztosító kommunikációs csatornák javítása – A menekültek felsőfokú képesítéseinek elismerését elősegítő eszköztár kidolgozása a képesítéseket értékelő szakemberek számára 	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	A harmadik országokban szerzett képesítések átláthatóságának és értelmezésének javítása az európai képesítési keretrendszer módosítása útján (az új európai készségfejlesztési program keretében elfogadott tanácsi ajánlásra irányuló javaslat), amely a keretrendszer végrehajtásának javítását és hatályának kiterjesztését célozza, hogy lehetővé váljon a világ más részein alkalmazott képesítési keretekhez való kapcsolódás kialakítása	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	Olyan projektek finanszírozása, amelyek elősegítik a munkaerőpiacra és a szakképzésbe való gyors beilleszkedést (pl. készségfelmérés és érvényesítés, foglalkoztatás-központú nyelvi képzés, munkahelyi képzés révén), valamint a menekültek és a nők munkaerő-piaci integrációját (EaSI/Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap)	2016–2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	A munkaerő-piaci integrációval kapcsolatos ígéretes gyakorlatok megosztásának előmozdítása a meglévő hálózatok és programok keretében (állami foglalkoztatási szolgálatok európai hálózata, az ifjúsági garanciával foglalkozó koordinátorok, kölcsönös tanulási program, valamint az Európai Vidékfejlesztési Hálózat)	2016	Bizottság, tagállamok
	A menedékkérők és a menekültek munkaerő-piaci integrációjára vonatkozó ígéretes	2016	Bizottság, tagállamok

	gyakorlatok online gyűjteményének létrehozása, amely a tagállami döntéshozók tájékoztatását szolgálja		
	A Science4Refugee kezdeményezés végrehajtása, amely a tudományos szakmai háttérrel rendelkező menekültek és menedékkérők megfelelő álláshelyhez juttatását célozza uniós egyetemeken és kutatóintézetekben	2016–2017	Bizottság
	Finanszírozás biztosítása az önkormányzatok és a helyi hatóságok kapacitásainak megerősítése céljából a menekültek befogadására és integrációjára vonatkozó gyakorlatok terén, kiemelt figyelmet fordítva a munkaerő-piaci integrációra	2016/2017	Bizottság, tagállamok, helyi és regionális hatóságok
	A harmadik országbeli állampolgárok integrációjára vonatkozó elemzési tevékenység folytatása az európai szemeszter keretében	évente	Bizottság
	A kiszolgáltatott helyzetű NEET-fiatalközösség a migráns háttérrel rendelkezők – bevonását célzó tevékenységek javítása az ifjúsági garancia keretében	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	A migránsok vállalkozói tevékenységének népszerűsítését és támogatását szolgáló legjobb gyakorlatok azonosítása, és ezek terjesztését szolgáló kísérleti projektek kidolgozása	2016	Bizottság, tagállamok
	A Társadalmi Innovációs Verseny keretében az olyan termékek, technológiák, szolgáltatások és modellek díjazása, amelyek innovatív módon elősegítik a menekültek és más harmadik országbeli állampolgárok integrációját	2016	Bizottság, magánszektor
	A szakképzésbe való integrációval és a társaktól való tanulással kapcsolatos ígéretes gyakorlatok megosztásának ösztönzése a meglévő szakpolitikai kezdeményezéseken és programokon keresztül (A Tanulószerződéses Gyakorlati Képzés Európai Szövetsége, Európai Ifjúsági Paktum, Erasmus+, ESZA, Oktatás és képzés 2010)	2016–2017	Bizottság, tagállamok, magánszektor
Alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés	Az uniós alapok felhasználásának előmozdítása a harmadik országbeli állampolgárokra vonatkozó befogadási, oktatási, lakhatási, egészségügyi és szociális infrastruktúrák fejlesztése céljából	2016–2017	Bizottság
	Az Európai Beruházási Bankkal folytatott együttműködés megerősítése, az újonnan érkezett harmadik országbeli állampolgárok ideiglenes elszállásolását és egészségügyi létesítményeit, valamint a szociális lakáshoz jutást célzó finanszírozás biztosítása érdekében	2016–2017	Bizottság, tagállamok, EBB
	A társaktól való tanulás ösztönzése a tagállamok körében a lakhatási kihívások lehetséges megoldásairól	2017	Bizottság, tagállamok
	Az egészségügyi program keretében a kiszolgáltatott helyzetű, harmadik országbeli állampolgárságú személyek és menekültek – köztük a nők, a gyermekek és az idősebbek – egészségügyi ellátására vonatkozó bevált gyakorlatok előmozdítása (2016. évi éves	2016	Bizottság, tagállamok, egészségügyi szereplők

	munkaterv)		
	A harmadik országbeli állampolgárok egészségügyi ellátására vonatkozó kísérleti képzési modulok kidolgozása az egészségügyi dolgozók és a bűnüldöző szervek tagjai számára, ami az érintettekkel közvetlen kapcsolatba kerülő egészségügyi szakemberek készségeinek és képességeinek továbbfejlesztését és megerősítését célozza, valamint előmozdítja az egyének egészségügyi ellátására vonatkozó átfogó megközelítést	2016–2017	Bizottság, tagállamok, egészségügyi szereplők
Aktív részvétel és társadalmi befogadás	Kézikönyvek és eszköztárak kidolgozása az érintett szereplők számára a kulturális tudatosság és kifejezőképesség; a kultúrák közötti párbeszéd; a harmadik országbeli állampolgároknak a befogadó társadalmak politikai, társadalmi és kulturális életében, illetve sporttevékenységeiben való aktív részvétele; valamint az ifjúsági munka hozzáadott értéke tekintetében	2016–2017	Bizottság, tagállamok, oktatási szereplők
	Olyan projektek indítása, amelyek a kultúrán, a filmművészetben és a művészetben keresztül előmozdítják a kultúrák közötti párbeszédet és az európai közös értékeket (Kreatív Európa)	2016	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	A harmadik országbeli állampolgároknak a politikai, társadalmi és kulturális életben való részvételét ösztönző projektek finanszírozása a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében	2016–2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	Az „Európa a polgárokért” program keretében városok közötti hálózatépítési, testvérvárosi együttműködési és civil társadalmi projektek finanszírozása, amelyek a polgárok – közöttük a harmadik országbeli állampolgárok – részvételére irányulnak	2016–2020	Bizottság, tagállamok, helyi és regionális hatóságok, civil társadalom
	Az idegengyűlölet kezelése az idegengyűlölő cselekmények és megnyilvánulások elleni küzdelemmel kapcsolatos tudatosság és a bevált gyakorlatok előmozdítása révén, az újonnan alakult, a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia egyéb formái elleni küzdelemmel foglalkozó uniós magas szintű munkacsoport keretében	2016-tól kezdődően	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	A menekültek integrációjára irányuló projektek előmozdítása az európai önkéntes szolgálat keretében (az Erasmus+ program részeként)	2016	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	A „Jogok, egyenlőség és polgárság program” keretében finanszírozás biztosítása a rasszizmus és az idegengyűlölet – ezen belül a gyűlölet-bűncselekmények és a gyűlöletbeszéd – elleni küzdelmet szolgáló projektek, a közösségek közötti megértés előmozdítását célzó kezdeményezések, a vallásközi és interkulturális tevékenységek és projektek, valamint a megkülönböztetés ellen fellépő uniós nem kormányzati szervezetek számára	2016–2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	Honlap létrehozása, amely egyablakos rendszerben nyújt tájékoztatást a tolerancia előmozdítását, valamint a rasszizmus, az idegengyűlölet és a megkülönböztetés elleni	2016	Bizottság

	küzdelmet célzó projektekre és kezdeményezésekre igénybe vehető uniós finanszírozási forrásokról		
	Finanszírozás biztosítása a helyi szintű társadalmi befogadást ösztönző bevált gyakorlatok terjesztésére és alkalmazására irányuló projektek – köztük az integrációs projektek – számára az Erasmus+ keretében	2016–2017	Bizottság
	Eszköztár kidolgozása a politikai döntéshozók és az ifjúságsegítők számára az ifjúsági munka és az informális, illetve nem formális tanulás pozitív integrációs hatásait illetően	2016–2017	Bizottság, tagállamok, oktatási szereplők
	A menekültek integrációjához hozzájáruló kulturális és audiovizuális projektek finanszírozása a Kreatív Európa program keretében	2016	Bizottság, civil társadalom
	Olyan projektek indítása az Erasmus+ keretében, amelyek az ifjúsági és sporttevékenységeken keresztül előmozdítják a társadalmi befogadást	2016	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	A Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap keretében finanszírozás biztosítása az emberkereskedelem áldozatául esett harmadik országbeli állampolgárok korai azonosítását, védelmét és integrációját célzó projektek számára, kiemelt figyelmet fordítva a gyermekekre és a kísérel nélküli kiskorúakra	2016–2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
	Az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal megkezdett közös munka folytatása a megkülönböztetés tilalmáról szóló irányelv elfogadása érdekében		
	A nők helyzetét javító bevált gyakorlatok azonosítása és terjesztése	2016–2017	Bizottság, tagállamok, civil társadalom
Koordinációs, finanszírozási és nyomonkövetési eszközök	A beilleszkedéssel foglalkozó nemzeti kapcsolattartó pontok jelenlegi hálózatának megerősítése és egy európai integrációs hálózattá való továbbfejlesztése, amely elősegíti a tagállamok közötti egymástól való tanulást	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	A különböző kormányzati szintek – többek között a regionális és helyi hatóságok – közötti együttműködés előmozdítása az uniós városfejlesztési menetrend keretében kialakított partnerség révén, a harmadik országbeli állampolgárok integrációjára helyezve a hangsúlyt	2016–2017	Bizottság, tagállamok, helyi és regionális hatóságok
	Helyi szintű innovatív tevékenységek támogatása célzott finanszírozás révén, többek között az innovatív városfejlesztési tevékenységek programja keretében	2016–2017	Bizottság, helyi és regionális hatóságok
	Valamennyi releváns uniós finanszírozási eszköz koordinációjának és stratégiai összehangolásának javítása annak érdekében, hogy az uniós támogatás a lehető legeredményesebben elősegítse a harmadik országbeli állampolgárok integrációját	2016–2017	Bizottság, tagállamok
	Az illetékes nemzeti hatóságokkal a releváns uniós alapok keretében folytatott együttműködés szorosabbra fűzése célzott	2016–2017	Bizottság, tagállamok

	cserék és látogatások révén		
	A partnerség és a felelősségmegosztás elvének jegyében az összes érdekelt fél bevonásának fokozása, többek között azáltal, hogy az ESZA transznacionális migrációügyi együttműködési hálózata keretében elősegítik a különböző szereplők közötti tapasztalatcserét az ESZA-forrásoknak a migránsok integrációja céljából történő felhasználására vonatkozóan	2016–2017	Bizottság, tagállamok, egyéb szereplők
	Az uniós integrációs adatbázisok továbbfejlesztése, többek között az integrációs eredmények helyi szintű nyomon követésén keresztül	2016–2017	Bizottság, tagállamok, adott esetben az OECD-vel együttműködve
	A harmadik országbeli állampolgárságú migránsok társadalmi beilleszkedésének és társadalmi részvételének nyomon követése az alapvető jogok szempontjából	2016	Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége